

TL.07

Revizyon 06 / 25.08.2023

DOĞRULAMA / GEÇERLİ KILMA SÜRESİ HESAPLAMA ve ÜCRETLENDİRME TALİMATI

İÇİNDEKİLER

1. AMAÇ	3
2. KAPSAM	3
3. TANIMLAR	3
4. REFERANS DOKÜMANLAR	3
4.1. Formlar.....	3
4.2. Diğer Dokümanlar	3
5. UYGULAMA	4
5.1. ÇSB İ&R Tebliği Doğrulama Süreleri ve Ücretleri.....	4
5.1.1. Doğrulama Süreleri.....	4
5.1.2. Doğrulama Ücretleri	5
5.2. CORSIA Doğrulama Süreleri.....	5
5.2.1. Doğrulama Sürelerinin Artırılması	6
5.3. ISO 14064-2 Doğrulama / Geçerli Kılma Süreleri ve Ücretleri.....	6
5.3.1. Süreler.....	6
5.3.2. Doğrulama Ücretleri.....	7
5.4. ISO 14064-1 Doğrulama Süreleri ve Ücretleri.....	7
5.4.1. Doğrulama Süreleri.....	7
5.4.2. Ücretler.....	7
6. REVİZYON İZLEME SAYFASI.....	10

Dok. No	TL.07	Hazırlayan	Onaylayan
İlk Yayın Tarihi	01.05.2016		
Revizyon Tarihi	25.08.2023		
Revizyon No	06		
Sayfa No/Top. Sayfa	2/10		

DOĞRULAMA VE GEÇERLİ KILMA SÜRESİ HESAPLAMA ve ÜCRETLENDİRME TALİMATI

1. AMAÇ

Bu talimatın amacı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı İzleme ve Raporlama Tebliği, ISO 14064-1 ve ISO 14064-2 standartlarına göre yapılacak doğrulama ve geçerli kılma işlemleri için doğrulama ve geçerli kılma sürelerinin ve ücretinin belirlenmesi için yöntem belirlemektir.

2. KAPSAM

Bu talimat; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı İzleme ve Raporlama Tebliği, ISO 14064-1 ve ISO 14064-2 standartlarına göre yapılacak doğrulama ve geçerli kılma işlemlerini kapsar.

3. TANIMLAR

4. REFERANS DOKÜMANLAR

4.1. Formlar

4.2. Diğer Dokümanlar

- EUROPEAN COMMISSION DIRECTORATE-GENERAL CLIMATE ACTION Directorate A - International and Climate Strategy CLIMA.A.3 - Monitoring, Reporting, Verification Man-day Guidance for NABs and NCAs
- EA-6/03 - EA Document for Recognition of Verifiers under the EU ETS Directive Annex D – Factors to consider for time allocation and data sampling (normative)
- SHY-16-4 Havacılık Faaliyetlerinden Kaynaklanan Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Hakkında Yönetmelik
- SHT-CORSIA Uluslararası Havacılığa Yönelik Karbon Denkleştirme ve Azaltma Şeması Uygulama Talimatı
- ICAO Annex 16 – Environmental Protection – Volume IV, Carbon Offsetting and Reduction Scheme for International Aviation (CORSIA)
- ICAO Doc 9501 - Environmental Technical Manual - Environmental Technical Manual
- ISO 14064-1:2018 Sera Gazları – Bölüm 1: Sera gazı salımlarının ve uzaklaştırmalarının kuruluş seviyesinde hesaplanmasına ve raporlanmasına dair kılavuz ve özellikler standardı
- ISO 14061-2:2019 Sera gazları - Bölüm 2: Sera gazı salım azaltımlarının veya uzaklaştırma iyileştirmelerinin proje düzeyinde hesaplanması, izlenmesi ve raporlanmasına dair kılavuz ve özellikler standardı
- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı İzleme ve Raporlama Tebliği
- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Doğrulayıcı Kuruluşların Akreditasyonu Tebliği

Dok. No	TL.07	Hazırlayan	Onaylayan
İlk Yayın Tarihi	01.05.2016		
Revizyon Tarihi	25.08.2023		
Revizyon No	06		
Sayfa No/Top. Sayfa	3/10		

ELEKTRONİK NÜSHA. BASILMIŞ HALİ KONTROLSÜZ KOPYADIR

5. UYGULAMA

5.1. ÇSB İ&R Tebliği Doğrulama Süreleri ve Ücretleri

5.1.1. Doğrulama Süreleri

Tesis kategorileri için belirlenmiş asgari süreler (*) aşağıdaki tabloya göre belirlenir.

Tesis Kategorisi	Asgari Doğrulama Süresi	Asgari Saha Ziyareti Süresi (Asgari doğrulama süresi içinde)	Asgari Stratejik Analiz Saha Ziyareti Süresi (Yapılacaksa, asgari doğrulama süresi içinde, asgari saha ziyareti süresine ek olarak)	Asgari Teknik Uzman Süresi (Doğrulama ekibinde kullanılması durumunda doğrulama süresine ek olarak)	Asgari Teknik Uzman Süresi (Hesaplama faktörlerinin belirlenmesine yönelik asgari olmayan kendi laboratuvarını kullanan işletmeler için)
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	(adam-gün)	(adam-gün)	(adam-gün)	(adam-gün)	(adam-gün)
Düşük emisyonlu tesisler	3	1	0,5	0,5	0,5
Kategori A tesisler	4	2	0,5	0,5	0,5
Kategori B tesisler	8	4	1	1	1
Kategori C tesisler (**)	16	6	1	1	1
Faaliyet grubu 2, 3 (tüm alt faaliyetleri aynı anda gerçekleştiren) veya 8.3'te yer alan Kategori B ve C tesisler	20	8	2	2	1

* Sözleşme öncesi gerçekleştirilecek saha ziyareti için harcanacak süreler tablodaki sürelerle dâhil değildir. Tablonun (1), (2) ve (3) üncü sütunlarındaki süreler sadece baş doğrulayıcı ve doğrulayıcıların doğrulama sözleşmesi sonrası faaliyetlerini kapsar. (4) üncü ve (5) inci sütun sadece teknik uzmanların doğrulama sözleşmesi sonrası faaliyetlerini kapsar.

** Kategori C olan doğalgaz çevrim santrallerinin asgari doğrulama süreleri 12 adam-gündür. (2), (3), (4) ve (5) inci sütunlardaki süreler kategori B tesisler için belirlenen süreler ile aynıdır.

Doğrulamanın sağlıklı yürütülebilmesi için aşağıdaki durumlarda doğrulama süreleri artırılabilir;

1. Tesisin niteliği ve faaliyetlerinin karmaşıklığı
2. Emisyon kaynakları ve kaynak akışlarının sayısı
3. Bakanlık onaylı izleme planındaki bilgiler ve planın karmaşıklığı
4. Önemlilik seviyesi
5. Tesisin veri akış faaliyetlerinin ve kontrol sisteminin kapsamı ve karmaşıklığı
6. Sera gazı emisyonları ile ilgili bilgi ve verilerin yeri

Dok. No	TL.07	Hazırlayan	Onaylayan
İlk Yayın Tarihi	01.05.2016		
Revizyon Tarihi	25.08.2023		
Revizyon No	06		
Sayfa No/Top. Sayfa	4/10		

ELEKTRONİK NÜSHA. BASILMIŞ HALİ KONTROLSÜZ KOPYADIR

5.1.2. Doğrulama Ücretleri

Doğrulama faaliyetleri için asgari adam-gün ücreti Katma Değer Vergisi hariç olmak üzere, doğrulaması yapılacak olan sera gazı emisyon raporunun ait olduğu yılın Ocak ayı için 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu uyarınca belirlenmiş olan aylık brüt asgari ücret olarak uygulanır.

Asgari adam-gün ücreti baş doğrulayıcı, doğrulayıcı ve teknik uzmanların hizmetleri de dahil olmak üzere doğrulama faaliyetini ve diğer zorunlu giderleri kapsar.

5.2. CORSIA Doğrulama Süreleri

Doğrulama süreleri aşağıdaki tabloya göre belirlenir.

Uçak İşleticisi Kategorisi	İç Hat & Dış Hat Toplam Emisyon Miktarı (CO ₂ e)	Stratejik Analiz Saha (Adam/Gün)	Proses Analiz Saha (Adam/Gün)	Proses Analiz Ofis (Adam/Gün)
Kategori A	0-25.000	1	2	2
Kategori B	25.001-100.000	2	4	4
Kategori C	100.001-.....	2	6	6

Tablo 1

* Sözleşme öncesi gerçekleştirilecek saha ziyareti için harcanacak süreler tablodaki sürelere dâhil değildir.

* Teknik Uzmanlar Saha ziyareti boyunca doğrulama ekibi ile birlikte sahada olmak zorundadır.

5.2.1. Doğrulama Sürelerinin Artırılması

Aşağıdaki durumlarda doğrulama süreleri artırılabilir.

- Tercüman gerektiren doğrulamalarda +%10
- Birden fazla lokasyona saha ziyareti yapılma ihtiyacı +%20
- Veri setlerinin karmaşıklığı (çok sayıda manuel veri...) +%20

Dok. No	TL.07	Hazırlayan	Onaylayan
İlk Yayın Tarihi	01.05.2016		
Revizyon Tarihi	25.08.2023		
Revizyon No	06		
Sayfa No/Top. Sayfa	5/10		

ELEKTRONİK NÜSHA. BASILMIŞ HALİ KONTROLSÜZ KOPYADIR

5.3. ISO 14064-2 Doğrulama / Geçerli Kılma Süreleri ve Ücretleri

5.3.1. Süreler

Doğrulama süresi hesaplaması için ilk adım başvuru sırasında alınan Yıllık emisyon miktarı, enerji kaynağı ve güvence seviyesi üzerinden Karmaşıklık hesaplaması ile başlar. Startejik analiz sırasında alınan bilgiler ışığında bu süre artırılıp azaltılabilir.

Parametreler	Etki Oranı	Aralık	Karmaşıklık Faktörü
Proje Emisyonu (Ton)	30%	1-10	1
		10-100	1,2
		100-1.000	1,4
		1.000-10.000	1,6
		10.000-100.000	1,8
		≥100.000	2
Enerji Kaynağı ve Kaynak, Yutak, Depo Sayısı	30%	1-2	1
		3	1,2
		≥4	1,4
Güvence Seviyesi	40%	Limitli	0,6
		Makul	1

Karmaşıklık Değeri = (Yıllık emisyon miktarından gelen karmaşıklık faktörü*0,3) + (Enerji kaynağı sayısından gelen karmaşıklık faktörü*0,3) + (Güvence seviyesinden gelen karmaşıklık faktörü*0,4)

Yukarı da ki formül ile belirlenen karmaşıklık değeri aşağıda ki tabloda değerlendirilerek tesisin karmaşıklık seviyesi belirlenir.

Karmaşıklık Değeri	Karmaşıklık Seviyesi
<1,15	Düşük
1,15-1,35	Orta
>1,35	Yüksek

Belirlenen Karmaşık Seviyesi ve Sera Gazı Emisyon Kaynağı sayısı üzerinden aşağıda ki tabloya göre adam gün hesaplaması yapılır.

Emisyon Kaynağı Sayısı	Karmaşıklık Seviyesi		
	Düşük	Orta	Yüksek
1-5	3	3,5	4
6-10	3,5	4	4,5
10-15	4	4,5	5

Dok. No	TL.07	Hazırlayan	Onaylayan
İlk Yayın Tarihi	01.05.2016		
Revizyon Tarihi	25.08.2023		
Revizyon No	06		
Sayfa No/Top. Sayfa	6/10		

16-20	4,5	5	5,5
21-25	5	5,5	6
26-...	5,5	6	6,5

5.3.2. Doğrulama Ücretleri

Doğrulama faaliyetleri için asgari adam-gün ücreti (Str Analiz + Proses Analiz) Katma Değer Vergisi hariç olmak üzere, doğrulama sözleşmesinin imzalandığı andaki 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu uyarınca belirlenmiş olan aylık brüt asgari ücretin %50 si olarak uygulanır.

5.4. ISO 14064-1 Doğrulama Süreleri ve Ücretleri

5.4.1. Doğrulama Süreleri

Doğrulama süresi aşağıda verilen tabloya göre başvuru sırasında alınan bilgiler ışığında hesaplanır. Startejik analiz sırasında alınan bilgiler ışığında bu süre artırılıp azaltılabilir.

1	Risk Değerlendirmesi	Yüksek	Düşük
a	Doğrulamaya ilişkin bağımsız ve tarafsız olmasına ilişkin riskler	1	0
b	Sektör açısından teknik anlamdaki riskler	1	0
c	Başvuru formu bilgileri ışığında verisel riskler	1	0

a, b, c seçeneklerinden herhangi biri yüksek risk seçildi ise toplam risk puanı 3, tüm seçenekler düşük seçildi ise risk puanı 0 olarak alınır.

2	Genel Bilgiler	Evet	Hayır
a	Kuruluş yeni bir müşteri mi?	5	0
b	Kurumsal karbon ayakizi ilk defa mı hesaplanıyor?	2	0
c	Kurumsal karbon ayakizi ilk defa mı doğrulanıyor?	2	0
d	Emisyonlar bir danışman tarafından mı hesaplanmış?	0	2
e	Sonuçlar sürdürülebilirlik raporuna dahil edilecek mi?	1	0
f	Tercüman ihtiyacı var mı?	5	0
g	İ&R Tebliği kapsamında bir doğrulama yapıldı mı?	0	2
h	ISO 14064-1 prosedürleri bir KYS'ye entegre edilmiş mi?	0	1
ı	Aynı tesis için QSI tarafından 14064-2 kapsamında yürütülen ilk doğrulama mı	0	-5

Dok. No	TL.07	Hazırlayan	Onaylayan
İlk Yayın Tarihi	01.05.2016		
Revizyon Tarihi	25.08.2023		
Revizyon No	06		
Sayfa No/Top. Sayfa	7/10		

3	Proje Bilgileri	Evet	Hayır
a	İyileştirme / Azaltım Projesi Yapılan Tesislerin sayısı=1 ise 0 puan, 2-4 ise = 2 puan, 5-10 ise = 4 puan, 10 dan fazla ise = 7 puan)		
b	Çalışmaya dahil edilen İştiraklerinin Sayısı=0 ise 0 puan, 1-3 ise = 5 puan, 3 den fazla ise = 10 puan)		
c	İyileştirme Doğrudan Emisyonlarda Yapıldı	3	0
d	İyileştirme Enerji Dolaylı Emisyonlarda Yapıldı	5	0
e	İyileştirme Taşıma Kaynaklı Emisyonlarda Yapıldı	3	0
e	İyileştirme Satınalma Kaynaklı Emisyonlarda Yapıldı	5	0
f	Ulusal / Uluslararası Referans Proje var mı?	0	2
g	QSI tarafından benzer konuda yapılan ilk proje mi?	5	0
h	Tesis tarafından benzer konuda yapılan ilk proje mi?	1	0

4	Veri akış aktivitelerinin karmaşıklığı ve kontrol sisteminin sağlamlığı?
a	Çok düşük karmaşıklık ve yerinde iyi kontroller = 0 puan Orta derecede karmaşıklık ve iyi kontrol = 2 puan Yüksek karmaşıklık fakat iyi kontrol = 4 puan Orta/Yüksek karmaşıklık ve zayıf kontrol = 8 puan

Toplam Puan = Grup 1 + 2 + 3 + 4

Süre Hesaplama Tablosu

Puan	Toplam Süre	Str Analiz	Proses Analiz Saha
0-15	1.5	0.5	1
15-49	(Toplam Puan * 0.125) + 0.5	Tabloya Bakınız	Tabloya Bakınız
50-70	8	2	6

Toplam Puan	Str + Prs	Hesaplanan Süre		Yuvarlanmış Süre		Str Analiz Şekli
		Str	Proses	Str	Proses	
0-15	1,5	0,5	1,1	0,5	1,0	Ofis
16	2,5	0,8	1,8	1,0	2,0	Ofis
17	2,6	0,8	1,8	1,0	2,0	Ofis
18	2,8	0,8	1,9	1,0	2,0	Ofis
19	2,9	0,9	2,0	1,0	2,0	Ofis
20	3,0	0,9	2,1	1,0	2,0	Ofis
21	3,1	0,9	2,2	1,0	2,0	Ofis

Dok. No	TL.07	Hazırlayan	Onaylayan
İlk Yayın Tarihi	01.05.2016		
Revizyon Tarihi	25.08.2023		
Revizyon No	06		
Sayfa No/Top. Sayfa	8/10		

ELEKTRONİK NÜSHA. BASILMIŞ HALİ KONTROLSÜZ KOPYADIR

22	3,3	1,0	2,3	1,0	2,0	Ofis
23	3,4	1,0	2,4	1,0	2,0	Ofis
24	3,5	1,1	2,5	2,0	2,0	Ofis
25	3,6	1,1	2,5	2,0	2,0	Ofis
26	3,8	1,1	2,6	1,0	3,0	Ofis
27	3,9	1,2	2,7	1,0	3,0	Ofis
28	4,0	1,2	2,8	1,0	3,0	Ofis
29	4,1	1,2	2,9	1,0	3,0	Ofis
30	4,3	1,3	3,0	1,0	3,0	Ofis
31	4,4	1,3	3,1	1,0	3,0	BD Kararı
32	4,5	1,4	3,2	1,0	3,0	BD Kararı
33	4,6	1,4	3,2	1,0	3,0	BD Kararı
34	4,8	1,4	3,3	1,0	3,0	BD Kararı
35	4,9	1,5	3,4	2,0	3,0	BD Kararı
36	5,0	1,5	3,5	2,0	4,0	BD Kararı
37	5,1	1,5	3,6	2,0	4,0	BD Kararı
38	5,3	1,6	3,7	2,0	4,0	BD Kararı
39	5,4	1,6	3,8	2,0	4,0	BD Kararı
40	5,5	1,7	3,9	2,0	4,0	BD Kararı
41	5,6	1,7	3,9	2,0	4,0	BD Kararı
42	5,8	1,7	4,0	2,0	4,0	BD Kararı
43	5,9	1,8	4,1	2,0	4,0	BD Kararı
44	6,0	1,8	4,2	2,0	4,0	BD Kararı
45	6,1	1,8	4,3	2,0	4,0	BD Kararı
46	6,3	1,9	4,4	2,0	4,0	BD Kararı
47	6,4	1,9	4,5	2,0	5,0	BD Kararı
48	6,5	2,0	4,6	2,0	5,0	BD Kararı
49	6,6	2,0	4,6	2,0	5,0	BD Kararı
50	6,8	2,0	4,7	2,0	5,0	BD Kararı
51-70	8,0	2,0	6,0	2,0	6,0	BD Kararı

5.4.2. Ücretler

Günlük 1.000 USD

Dok. No	TL.07	Hazırlayan	Onaylayan
İlk Yayın Tarihi	01.05.2016		
Revizyon Tarihi	25.08.2023		
Revizyon No	06		
Sayfa No/Top. Sayfa	9/10		

ELEKTRONİK NÜSHA. BASILMIŞ HALİ KONTROLSÜZ KOPYADIR

6. REVİZYON İZLEME SAYFASI

Rev. No	Rev. Tarihi	Revizyon Açıklaması
0	01.05.2016	İlk Yayın
2	14.12.2017	Ücretlendirme talimatı ile birleştirilip European Commission tarafından yayınlanan Man-day Guidance for NABs and NCAs AVR time allocation guidance/tool for NABs and NCAs, final version 11 November 2013 e göre talimat revize edilmiştir.
3	02.03.2018	EA 6/3 Anex D İlave Faktörler (SEÖS) maddesi eklenmiştir. Referans dokümanlar kısmı güncellendi.
4	17.02.2021	CORSIA Doğrulama Süresi hesaplama metodu eklendi
5	01.10.2022	14064-1 ve 14064-2 Doğrulama Süresi hesaplama metodu eklendi
6	25.08.2023	14064-2 Doğrulama Süresi hesaplama metodu değiştirildi. İçerik kısmı düzenlendi.

Dok. No	TL.07	Hazırlayan	Onaylayan
İlk Yayın Tarihi	01.05.2016		
Revizyon Tarihi	25.08.2023		
Revizyon No	06		
Sayfa No/Top. Sayfa	10/10		

ELEKTRONİK NÜSHA. BASILMIŞ HALİ KONTROLSÜZ KOPYADIR